

Poročilo o delu sodelavk in sodelavcev ZRC SAZU, Raziskovalne postaje v Novi Gorici, od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024

ZRC SAZU, Zgodovinski inštitut Milka Kosa (ZIMK)

**PETRA SVOLJŠAK, dr. zgodovinskih znanosti, izredna profesorica,
znanstvena svetnica, predstojnica Zgodovinskega inštituta Milka Kosa
ZRC SAZU in vodja Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici**

RAZISKOVALNI PROGRAM

Temeljne raziskave slovenske kulturne preteklosti (SRIS raziskovalni program, vodja Dr. Miha Preinfalk, obdobje trajanja: 1. januar 2022–31. december 2027)

Raziskovalni program je razdeljen v štiri tematske sklope, ki odsevajo tudi siceršnja raziskovalno dejavnost Zgodovinskega inštituta Milka Kosa: kritične objave zgodovinskih virov, socialna in gospodarska zgodovina, historična topografija in geografija slovenskega prostora ter raziskave historičnih aktualnih procesov in fenomenov. Poudarka programa sta dva – raziskovanje starejše zgodovine slovenskega prostora (srednji in novi vek oz. obdobja do konca prve svetovne vojne) ter raziskovanje manj raziskanih področij, ki v slovenskem zgodovinopisju veljajo za deficitarne (zgodovina plemstva, socialna zgodovina medicine, historična topografija, identitete, študije prostora ...). Raziskave v posebnem programskem sklopu obsegajo tudi obdobje prve svetovne vojne, procesov spominjanja in so osredinjene na izkušensko in dediščinsko raven prve svetovne vojne, na vprašanje demografsko – socialno – kulturnih vidikov vojne, Poleg klasičnih raziskovalnih metod raziskave v programu vključujejo tudi sodobno informacijsko tehnologijo, ki omogoča obdelavo večjega korpusa podatkov. Takšen pristop bo omogočil izvirnost raziskav, referenčnost rezultatov in razvoj novih raziskovalnih smeri, ki bodo na interdisciplinaren način zgodovinopisje povezale z drugimi vedami.

PROJEKTI

BeWoP - Beyond Walk of Peace: from Crossborder Historical Research and Cultural Heritage to European Trail and Stories (Program INTERREG VI-A Italija – Slovenija 2021-2027, vodja na ZRC SAZU: dr. Petra Svoltjšak, obdobje trajanja: 22. april 2024–21. oktober 2026)

Projekt BeWoP obravnava skupni izziv razvoja celostne trajnostne kulturno-turistične ponudbe na programskem območju, tudi glede na povečanje turizma, ki ga podpira program GO! 2025, na podeželju in primestnih območjih.

Splošni cilj projekta je povečati turistične tokove, zahvaljujoč oblikovanju integrirane turistične destinacije na čezmejnih območjih prve svetovne vojne, s poudarkom na trajnostnem in ozaveščenem kulturnem turizmu, katerega rezultat je boljša dostopnost in urejenost treh pilotnih čezmejnih območjih in širjenje znanja o zgodovini in okolju ob hkratnem spodbujanju homogenega in skladnega

čezmejnega gospodarskega razvoja. S tega vidika projekt načrtuje aktivnosti z izrazito čezmejnimi pristopom, da bi dosegli izboljšanje dostopnosti do materialne in nematerialne dediščine prve svetovne vojne na treh pilotnih lokacijah, spodbudili vključitev čezmejne Poti miru med Kulturne poti pri Svetu Evrope, krepili celostne čezmejne strategije promocije turizma s poudarkom na trajnosti in krepili zgodovinske raziskave in znanja, spodbujali čezmejne kulturne dogodke, ki bodo izboljšali širjenje poznavanje vojnih dogodkov, ki so pretresli to ozemlje, hkrati pa spodbuditi medsebojno razumevanje in preoblikovanje tragičnega dogodka, kot je bila prva svetovna vojna, v priložnost za dialog, in razmislek o prihodnosti Evrope kot celote.

ZRC SAZU bo imel pomembno vlogo pri usklajevanju čezmejnih zgodovinsko-turističnih programov èStoriabus, izboru in uravnoteženju slovenskih in italijanskih govorcev ter pri prenosu mednarodnega zgodovinskega festivala èStoria na slovensko območje.

GOV4PeaCE - Multi-dimensional and cross-territorial governance model for activation of the World War I heritage to foster sustainable socio-economic development of remote territories of Central Europe (Interreg Central Europe, 2021 – 2027, vodja na ZRC SAZU: dr. Petra Svoltjšak, trajanje projekta 1. maj 2024–31. oktober 2026)

GOV4PeaCE se ukvarja z izzivi na področju sodelovanja in upravljanja ter družbeno-ekonomskih izzivov in socialno-ekonomskega razvoja dediščine prve svetovne vojne v 11 partnerskih državah. Osredotoča se na ozemeljske razlike in heterogenost okvirov upravljanja, ki ovirajo celostni regionalni razvoj v Srednji Evropi. Projektni partnerji so v središče zanimanja postavili dediščino prve svetovne vojne in njeno skupno identiteto, kohezijo in socialno-ekonomskim potencialom. Dediščina prve svetovne vojne je razširjena vzdolž nekdanjih front prve svetovne vojne, ki danes obsegajo različne države, regije in skupnosti na obmejnih in oddaljenih podeželskih območjih, in sicer na ozemljih med Italijo, Slovenijo in Avstrijo, Poljsko in Slovaško, Madžarsko, pa tudi onkraj programskega območja, v Belgiji in Franciji. V želji, da bi dediščino prve svetovne vojne prepoznali kot katalizator, ki lahko sprosti razvojni potencial na celotnem in sektorjih, so bili opredeljeni štiri izzivi: razdrobljeno upravljanje dediščine prve svetovne vojne in odsotnost struktur, ki bi omogočile čezmejno in večsektorsko sodelovanje, omejene zmogljivosti upravljanja za obravnavanje potenciala dediščine prve svetovne vojne s pomočjo celostnega modela upravljanja, skladno s teritorialnim razvojem, izkoriščanje digitalnih orodij za večdimenzionalno sodelovanje in zelenih trendov za spodbujanje celostnega pristopa k upravljanju dediščine prve svetovne vojne. ZRC SAZU aktivno sodeluje pri oblikovanju transnacionalnega modela upravljanja ter v pripravah na vpis Poti miru med Kulturne poti Sveta Evrope.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025 (aplikativni raziskovalni projekt, vodja: doc. dr. Špela Ledinek Lozej, obdobje trajanja: 1. 10. 2022–30. 9. 2025)

Leta 2025 bo Nova Gorica z Gorico (it. Gorizia) evropska prestolnica kulture (EPK) z geslom Gremo brezmejno! oziroma Brezmejna Goriška!. Kljub sloganu, zagledanem v brezmejno prihodnost, so dogodki zadnjih dveh let utrdili izhodišče, da meja (fizičnih in administrativnih ločnic) in mejnosti (družbene razmejevanja) ne gre odmisli iz našega vsakdana. Prav zato bodo meje in mejnosti skupaj s povezavami, ki jih premoščajo, v središču našega preučevanja mnogovrstnih in raznolikih preteklosti, sedanjosti in prihodnosti v (novo)goriškem somestju, kot tudi na širšem goriškem stičišču Vzhoda in Zahoda, Sredozemlja in Alp, Srednje Evrope in Balkana, romanskega, slovanskega in nekoč tudi germanškega sveta. V projektu bomo: 1) z vidika različnih disciplinarnih izhodišč naslovili pretekle, dandanašnje in prihodnje meje in mejnosti v Novi Gorici, Gorici ter širšem goriškem območju; 2) preizprašali dejanske in poiskali alternativne možnosti »brezmejnosti«, ki jih naslavlja program EPK; in 3) pripravili Episkop, celoletni spremljevalni program Evropske prestolnice kulture GO! 2025. V letu 2024 smo začeli oblikovati tematska mesečna poglavja Episkopa in besedila začeli prevajati v tri jezike (poleg slovenščine, italijanščina, furlanščina in angleščina). P. Kolenc je pripravila program za mesec marec 2025 *S(O)-pomin človeštva*.

CAFE- Redefining Cafe Houses as unique European Cultural Heritage (projekt Creative Europe, vodja: dr. Petra Kolenc, obdobje trajanja: 1. november 2024–1. november 2026)

Projekt je osredotočen na oživitev evropske kavarniške kulture, ki je skozi zgodovino igrala pomembno vlogo pri oblikovanju intelektualnega in družbenega okolja. Kavarne so bile središča za zbiranje umetnikov, filozofov in intelektualcev, kjer so razpravljali o umetniških, političnih in družbenih vprašanjih. V tem kontekstu projekt skuša ponovno vzpostaviti vlogo kavarn kot prostorov za dialog, umetniško ustvarjalnost in socialno kohezijo, kar je ključnega pomena za spodbujanje enakosti, vključenosti in svobodnega izražanja. Kavarniška kultura, ki je v Evropi cvetela predvsem med razsvetljenstvom in zgodnjim 20. stoletjem, je prispevala k razvoju številnih družbenih vrednot. S projektom se želi revitalizirati kulturno dediščino kavarn in jo prilagoditi sodobnim potrebam s ciljem da kavarne postanejo vozlišča kulturnega in ustvarjalnega sektorja, kjer se lahko umetniki in kulturni delavci povezujejo z občinstvom in prispevajo k družbenim spremembam. V projekt so vključene dobre prakse Knjižarne kavarne Maks.

UDELEŽBA NA ZNANSTVENIH KONFERENCAH, ORGANIZACIJA PANELOV IN DELAVNIC

Gorizia – City at War. Referat na 16. konferenci European Association for Urban History EAUH 2024 Cities at the Boundaries, S10 Urban Experience, Military Institutions, and War in Central Europe. Ostrava, 5. september 2024.

Zaton habsburške armade v spominski literaturi. Referat na mednarodnem simpoziju Rudolf Maister – slovenski general v prelomnem času srednje Evrope. Maribor, Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, 3.-5. december 2024 (predvidoma 5.12. 2024)

Simon Gregorčič in prva svetovna vojna. Referat na simpoziju »Mojo srčno kri škropite!« Simpozij ob 180. obletnici rojstva Simona Gregorčiča (1844–1906). ZRC SAZU, Atrij, 4. 12. 2024.

Making Refuge: Place and Space in Refugee History. PragA, 11-12 april 2024 .

ERC Consolidator project Unlikely Refuge? Refugees and Citizens in East-Central Europe in the 20th Century, Masaryk Institute and Archives of the Czech Academy of Sciences, vodenje panela in komentarka na delavnici.

Memoria slovena e scrittura storica sui campi italiani: Marta Verginella, Urška Strle, Alessandra Kersavan. èStoria International History Festival (Gorica, 23-26 maj 2024), sobota, 26. maj, 15.00- 16.00, Sala Dora Bassi (Via Giuseppe Garibaldi 7) – organizacija in vodenje panela.

PEDAGOŠKO DELO

Nosilka predmetov in predavateljica pri predmetih:

- Dvajseto stoletje – stoletje globalizacije. Predavanja za 1. in 2. letnik. Podiplomski doktorski študijski program Humanistika, Fakulteta za humanistiko Univerza v Novi Gorici
- Svetovne vojne 20. stoletja. Predavanja za 1. letnik. Študijski program prve stopnje Kulturna zgodovina, Fakulteta za humanistiko Univerza v Novi Gorici
- Zgodovine čezmejnih prostorov. Predavanja za 1. letnik. Magistrski študijski program Humanistični študiji. Fakulteta za humanistiko Univerza v Novi Gorici
- Zgodovina nasilja. Predavanja na modulu Kulturna zgodovina, Primerjalni študij idej in kultur (3. stopnja), Podiplomska šola ZRC SAZU.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI

P. Svobljak je predsednica Upravnega odbora Inštituta za novejšo zgodovino, članica Upravnega odbora ZRC SAZU in Ustanove Fundacija Poti miru v Posočju, prav tako je članica Koordinacijskega odbora za raziskovanje diplomatske zgodovine (KORDZ) in uredništva zbirke Studia diplomatica Slovenica ter članica Association for Slavic, East European, and Eurasian Studies (University of Pittsburgh, Pittsburgh, Združene države Amerike) in First World War Studies. Od konca leta 2023 je predsednica

Zgodovinskega odseka Slovenske matice in od 2022 tudi članica Arhivske komisije Vlade Republike Slovenije. Je članica Znanstvenega odbora revije *Studi Goriziani* ter vodi Komisijo za podelitev nagrade KLIO in priznanja Ervina Dolenca pri Zvezi zgodovinskih društev Slovenije. Sodeluje tudi v komisiji ZRC SAZU za izbor Besede leta in je članica delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije.

BIBLIOGRAFIJA

SVOLJŠAK, Petra. Begunstvo in zdravstvo – izziva prve svetovne vojne: primer Avstro-Ogrske. V: KEBER, Katarina (ur.), BRATOŽ, Urška. *Epidemije in zdravstvo : zgodovinski pogled*. 1. izd. Ljubljana: Založba ZRC, 2024. Str. 259-279.

SVOLJŠAK, Petra, ANTOLIČIČ, Gregor. *Leta strahote* : [Slovenci in prva svetovna vojna]. Ljubljana: Zveza društev slepih in slabovidnih Slovenije, 2024. 2 CD-ja (1149 min), stereo.

SVOLJŠAK, Petra. The state against the female citizens. V: AUGUSTYNOWICZ, Christoph (ur.), KÜHNEL, Ferdinand (ur.). *Vom Meer zu den Bergen : Festschrift für Marija Wakounig*. Wien; Berlin: Lit, 2024. Str. 211-224, ilustr. Austria: Forschung und Wissenschaft, Geschichte, Bd. 20.

SVOLJŠAK, Petra. Modernization and National Emancipation. V: *The Land Between. A History of Slovenia*, 3. izdaja. Berlin [etc.] : P. Lang, cop. 2024, str. 273–389.

SVOLJŠAK, Petra. French Rule. V: *The Land Between. A History of Slovenia*, 3. izdaja. Berlin [etc.] : P. Lang, cop. 2024, str. 273–282.

SVOLJŠAK, Petra. The Pre-March Era, the Time of Non-freedom. V: *The Land Between. A History of Slovenia*, 3. izdaja. Berlin [etc.] : P. Lang, cop. 2024, str. 283–298.

SVOLJŠAK, Petra. “The Year of Freedom,” the 1848 Revolution, and United Slovenia. V: *The Land Between. A History of Slovenia*, 3. izdaja. Berlin [etc.] : P. Lang, cop. 2024, str. 299–314.

SVOLJŠAK, Petra. The Slovenes in the Constitutional Era. V: *The Land Between. A History of Slovenia*, 3. izdaja. Berlin [etc.] : P. Lang, cop. 2024, str. 315–348.

SVOLJŠAK, Petra. Unity and National Existence. V: *The Land Between. A History of Slovenia*, 3. izdaja. Berlin [etc.] : P. Lang, cop. 2024, str. 349–354.

SVOLJŠAK, Petra. In the Shackles of Political Parties. V: *The Land Between. A History of Slovenia*, 3. izdaja. Berlin [etc.] : P. Lang, cop. 2024, str. 355–388.

SVOLJŠAK, Petra. The Other Side of History. V: *The Land Between. A History of Slovenia*, 3. izdaja. Berlin [etc.] : P. Lang, cop. 2024, str. 389–393.

SVOLJŠAK, Petra. Konec leta 1918 na Goriškem v poročilih Pisarne za zasedeno ozemlje. V: *Izvestje Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici*, št. 21, 2024, str. 50–60.

NEVA MAKUC, dr. zgodovinskih znanosti, univ. dipl. italijanistka in zgodovinarka, znanstvena sodelavka

RAZISKOVALNI PROGRAM

Temeljne raziskave slovenske kulturne preteklosti (SRIS raziskovalni program, vodja Dr. Miha Preinfalk, obdobje trajanja: 1. januar 2022–31. december 2027)

Poudarka programa sta dva – raziskovanje starejše zgodovine slovenskega prostora (srednji in novi vek oziroma obdobja do konca prve svetovne vojne) ter preučevanje manj raziskanih področij, ki v slovenskem zgodovinopisju veljajo za deficitarne (zgodovina plemstva, socialna zgodovina medicine, historična topografija, identitete, študije prostora ...). Raziskave bodo poleg klasičnih raziskovalnih

metod vključevale tudi sodobno informacijsko tehnologijo, ki omogoča obdelavo večjega korpusa podatkov. Tak pristop bo omogočil izvirnost raziskav, referenčnost rezultatov in razvoj novih raziskovalnih smeri, ki bodo na interdisciplinaren način zgodovinopisje povezale z drugimi vedami, ne nujno zgolj humanističnimi in družboslovnimi, temveč tudi z naravoslovnimi. V okviru programa N. Makuc opravlja različne raziskave, vezane na zgodovino širšega obmejnega slovensko-italijanskega prostora s posebno pozornostjo do kulturne zgodovine (<https://zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/temeljne-raziskave-slovenske-kulturne-preteklosti>).

PROJEKTI

Historična topografija Posavinja in Posotelja (vodja: dr. Matjaž Bizjak, trajanje projekta: 1. oktober 2022 – 30. september 2025)

Projekt predstavlja tretjo fazo dolgoročnega načrta izdelave *Slovenske historične topografije*. Gre za prvi del obravnave ozemlja Slovenske Štajerske, ki ga je zaradi izjemnega obsega historično topografskega gradiva potrebno obravnavati v dveh kosih. Gradivo, ki ga je zbral Pavle Blaznik, je bilo objavljeno v knjižni obliki v letih 1986–1989 po avtorjevi smrti in vsebuje precej nerazrešenih lokacij. Celotno delo bo najprej skenirano, iz njega izločena gesla, ki se nanašajo na Posavinje in Posotelje in ta bodo obdelana s programom za optično prepoznavo znakov. Pridobljeno besedilo se bo pripravilo za vnos v elektronsko relacijsko podatkovno zbirko. Vnos bo potekal avtomatizirano, s pomočjo nadgrajenih programskih orodij, razvitih v okviru predhodnih dveh projektov. Na strukturi relacijske podatkovne zbirke SHT bo izvedena nadgradnja, ki bo omogočala povezavo z obstoječimi (npr. Monasterium.net) in nastajajočimi (Centralna kartoteka srednjeveških listin za slovensko ozemlje – CKSL) digitalnimi zbirkami primarnih virov. Zgodovinski del projektne skupine je (in bo) zbral mnogo novih topografskih podatkov, pridobljenih iz primarnih zgodovinskih virov: listin, urbarjev, fevdnih in računskih knjig ter zgodnjih kartografskih virov. Obstoječa podatkovna zbirka se bo temeljito dopolnila s temi novimi podatki. V zadnji fazi bo zaključen korpus historično topografskih podatkov za Posavinje in Posotelje umeščen v okvir obstoječe spletne aplikacije Slovenska historična topografija (SHT). Obenem bo razvit interaktivni spletni portal, ki bo upravljalcu omogočal učinkovito urejanje podatkovne zbirke SHT tudi po končanem projektu. Kratkoročni cilj projekta je tako razširitev obstoječe Slovenske historične topografije z vključitvijo temeljito izpopolnjene podatkovne zbirke za Posavinje in Posotelje (<https://zimk.zrc-sazu.si/sl/programi-in-projekti/historicna-topografija-posavinja-in-posotelja>). N. Makuc je opravljala raziskovalno delo na področju topografije ter prevedla v italijanski jezik članek vodje projekta za objavo v reviji *Memorie storiche forogiuliesi* (Videm, Italija).

Culture Testbeds for Interactivity, Performance and Technology – ACuTe (Program CREA2027): ZRC SAZU zunanji sodelavec na projektu.

ACuTe je obsežen in inovacijsko usmerjen evropski projekt, ki postavlja nove trende in si prizadeva spremeniti način produkcije in izvajanja gledališča in uprizoritvenih umetnosti, in sicer z vključevanjem uveljavljajočih se tehnologij ter novih oblik kulturnega sodelovanja in razvoja kompetenc. Projekt povezuje 14 partnerjev iz desetih evropskih držav (<https://acuteproject.eu/>). N. Makuc sodeluje kot zunanja izvajalka z umetniškimi vodjo Slovenskega narodnega gledališča v Novi Gorici Markom Bratušem: strokovno svetovanje pri izvedbi projekta *Ustvarjalne Evrope ACuTe - mestna igra GO!CROSS*. Več o projektu: <https://acuteproject.eu/>.

Zahodna slovenska narodnostna meja v luči sprememb časa (tržni projekt)

Projekt Zahodna slovenska narodnostna meja v luči sprememb časa se osredotoča na zgodovinske raziskave v zahodnem slovenskem prostoru, njegovo bivanjsko kulturo, na razumevanje pojmov tradicija in kultura, na preučevanje zahodnih slovenskih narečij in jezikovnega stika ter raziskovanje socialnopolitične, ekonomske in trajnostne vloge dediščine v sodobnem, globalnem svetu. Izsledki raziskav, ki jih objavljamo v domačih in tujih strokovnih ter znanstvenih publikacijah, so lahko temelj inovativnega kulturnega in gospodarskega razvoja širšega goriškega prostora, katerega del skupnih nalog sodelavcev in sodelavk Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici so tudi *Izvestja* (<https://rpng.zrc-sazu>).

si/sl/programi-in-projekti/zahodna-slovenska-narodnostna-meja-v-luci-sprememb-casa). Neva Makuc je pomagala pri organiziranju 58. srednjeevropskih kulturnih srečanj, ki jih je organiziral ICM-Istituto per gli incontri culturali mitteleuropei v Gorici med 23. in 25. 11. 2023. V okviru tega je tudi nastopila na okrogli mizi (24. 11. 2023). Nastopila je tudi na mednarodnem zgodovinskem festivalu *èStoria* (Gorica 24. 5. 2024), in sicer na okrogli mizi v sodelovanju z Združenjem za furlansko domoznanstvo. Pripravila je članek za objavo v *Izvestjih Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici*.

DELO IN DEJAVNOSTI

Neva Makuc nudi strokovno podporo Mestni občini Nova Gorica glede morebitnega sodelovanja pri zamisli o postavitvi čezmejne razstave o sakralni kulturni dediščini Goriške. Pobudnica razstave: Občina Gorica. Predlagani naslov razstave »Il Tesoro dell'Arcidiocesi. Da Aquileia a Gorizia. L'eredità del Patriarcato« / »Zaklad nadškofije. Zapuščina patriarhata od Ogleja do Gorice«. Sodelujoči člani znanstvenega odbora imenovani s strani Mestne občine Nova Gorica (MONG): Nataša Kolenc, MONG, Neva Makuc, ZRC SAZU. Je članica Znanstvenega sveta študijskega programa Humanistika III. stopnje na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici, aktivno sodeluje z Inštitutom za srednjeevropska kulturna srečanja (Gorica, Italija) kot njihova redna članica, je dopisna članica Inštituta Pio Paschini (Videm, Italija), je članica delovne skupine za pripravo stalne razstave o slovenski zgodovini pri Narodnem muzeju Slovenije (od leta 2022). Občasno prevaja in lektorira iz slovenščine v italijanščino ali obratno za potrebe kolektiva RP NG, s strani Senata Fakultete za humanistiko Univerze v Novi Gorici je imenovana za članico komisije za oceno strokovne usposobljenosti asistentke.

PRIPRAVA SIMPOZIJEV, IZOBRAŽEVALNIH DELAVNIC, OKROGLIH MIZ, PREDSTAVITVE JAVNOSTI

Gorica (Italija), 23.–25. 11. 2023: sodelovanje pri organizaciji 58. srednjeevropskih srečanj "Gorizia cuore d'Europa. Da capitale della cultura mitteleuropea a Capitale europea della cultura Nova Gorica-Gorizia", ki jih je organiziral Inštitut za srednjeevropska srečanja (Istituto per gli incontri culturali mitteleuropei) iz Gorice.

Gorica (Italija), 24. 11. 2023: Glavaš, Suzana; Marega, Stella; Ožbot, Martina; Kitzmüller, Hans; Makuc, Neva; Szabó, Győző. *Centralità della poesia il ruolo dei traduttori*: okrogla miza v okviru 58. srednjeevropskih kulturnih srečanj Gorizia cuore d'Europa. Da capitale della cultura mitteleuropea a Capitale europea della cultura Nova Gorica-Gorizia.

Nova Gorica, 24. 2. 2024: predstavitev zapuščine dr. Henrika Tume, ki se hrani na Raziskovalni postaji ZRC SAZU v Novi Gorici, dijakom in dijakinjam 4. letnikov slovenskih višjih srednjih šol iz Gorice (Italija) – v sodelovanju z ZVKDS OE Nova Gorica.

Gorica (Italija), 24. 5. 2024: Tilatti, Andrea; Medeot, Feliciano; Makuc, Neva. *1077-1420: il cuore della storia del Friuli cuore d'Europa: a proposito di un manuale recente*: okrogla miza na 20. mednarodnem zgodovinskem festivalu z naslovom Date.

Padova (Italija), 29. 10. 2024: predavanje Dante na Slovenskem / Dante e il territorio sloveno, Oddelek za jezikovne in literarne študije Univerze v Padovi.

RAZISKOVALNO DELO V TUJINI, ŠTUDIJSKI OBISKI IN GOSTOVANJA

Gostovanje na Oddelku za jezikoslovne in literarne študije (*Dipartimento di Studi linguistici e letterari*) Univerze v Padovi: 19. 8. 2024–19. 11. 2024

Raziskovalno delo v arhivskih in knjižničnih ustanovah v Italiji.

PEDAGOŠKO DELO

Nosilka predmetov in predavateljica pri predmetih:

- Zgodovina historiografije. Predavanja za 3. letnik 1. stopnje študijskega programa *Kulturna zgodovina* na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici.

- Uvod v študij zgodovine. Predavanja za 1. letnik 1. stopnje študijskega programa *Kulturna zgodovina* na Fakulteti za humanistiko Univerze v Novi Gorici.

MENTORSTVO

Mentorstvo mlademu raziskovalcu Eriku Severju.

BIBLIOGRAFIJA

MAKUC, Neva. Podoba zdravega goriškega okolja ter »avstrijska Nica« med razsvetljenstvom in nacionalizmi. *Kronika : časopis za slovensko krajevno zgodovino*. [Tiskana izd.]. 2024, letn. 72, št. 1, str. 65-76. ISSN 0023-4923. <https://kronika.zzds.si/kronika/article/view/4324/4817>, Digitalna knjižnica Slovenije - dLib.si, DOI: 10.56420/Kronika.72.1.05. [COBISS.SI-ID 188243971], [SNIP, Scopus]

MAKUC, Neva. Della Bona, Giuseppe Domenico : (1790–1864). *Slovenska biografija, Novi Slovenski biografski leksikon*. 2024. ISSN 2350-5370, ISSN 2350-5761. <https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1007250/>. [COBISS.SI-ID 205818371]

MAKUC, Neva. Dornberg. *Slovenska biografija, Novi Slovenski biografski leksikon*. 2024. ISSN 2350-5370, ISSN 2350-5761. <https://www.slovenska-biografija.si/rodbina/sbi1007720/>. [COBISS.SI-ID 209779459]

Danila Zuljan Kumar, Neva Makuc: *Danila Zuljan Kumar, Petra Kolenc (a cura di), Saggi scelti sulla storia, sulla lingua e sulla società slovena al confine italo-sloveno (trad. italiana di Giorgio Cadorini e al., trad. friulana di Giorgio Cadorini)*, ZRC SAZU, Založba ZRC, Ljubljana – Kappa Vu, Udine 2022. V: *KADMOS STUDIA*, let. II, št. 2, dostopno na: <https://www.kadmos.info/wp-content/uploads/2023/02/Kadmos-Studia-2.2-10-Kumar-Makuc-pp.-124-129.pdf>.

MAKUC, Neva. Razmišljanje o poučevanju in prikazovanju goriške zgodovine v današnjem času. *Izvestje Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici*, št. 21, 2024, str. 16–20

PETRA KOLENC, dr. zgodovinskih znanosti, univ. dipl. bibl., višja strokovna sodelavka

PROJEKTI

Alptextyle – Skupne rešitve za relokacijo trajnostnih, krožnih vrednostnih verig alpskega tekstila, dovzetne za dediščino in potrošnike (raziskovalni projekt, vodja na ZRC: dr. Katarina Šrimpf Vendramin, obdobje trajanja: 1. januar 2022 – 31. oktober 2025)

Tekstilne vrednostne verige potrebujejo nujno spremembo, saj so eden najbolj onesnažujočih sektorjev z ogromnim potencialom za zmanjšanje CO₂. Alpe imajo bogato tekstilno dediščino s posebno estetiko in znanjem, ki temelji na vrednotah krožnosti in občutljivosti na lokalne vire (npr. volna, lan, rastline za barvanje). Projekt AlpTextyles je inovativen, saj na mizo alpskega sodelovanja prinaša relevantno, doslej zapostavljeno razpravo; ustvarja vpogled v željo potrošnikov, da se oblečejo bolj CO₂ nevtralno in zaznajo podobo oziroma njihovo pripravljenost plačati za izdelke iz Alp; gradi argumente za čezmejno sodelovanje, ki ga običajno ovirajo politike, ki spodbujajo stoodstotne lokalne/nacionalne vrednostne verige; združuje kulturno in poslovno strokovno znanje ter ustvarja kontraintuitivna medsektorska priporočila za kmetijsko, industrijsko in kulturno politiko. Partnerji v projektu AlpTextyles bodo razvili skupne rešitve, ki bodo pospešile premestitev trajnostnih, krožnih verig vrednosti alpskega tekstila, ki so občutljive na naravne in kulturne vire, in bodo zajele željo potrošnikov po postogljičnem življenjskem slogu ter tako izboljšale čezmejno sodelovanje. Petra Kolenc se v sklopu projekta ukvarja z raziskavo svilogojstva na Goriškem in je sodelovala pri pripravi publikacije *Alpine Textile Heritage an overview: Resources turned into Waste? From the past to the future of wool, flax and silk in the Alps*.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025 (aplikativni raziskovalni projekt, vodja: doc. dr. Špela Ledinek Lozej, obdobje trajanja: 1. oktober 2022 – 30. september 2025)

Leta 2025 bo Nova Gorica z Gorico (it. Gorizia) evropska prestolnica kulture (EPK) z geslom Gremo brezmejno! oziroma Brezmejna Goriška!. Kljub sloganu, zagledanem v brezmejno prihodnost, so dogodki zadnjih dveh let utrdili izhodišče, da meja (fizičnih in administrativnih ločnic) in mejnosti (družbenega razmejevanja) ne gre odmisлити iz našega vsakdana. Prav zato bodo meje in mejnosti skupaj s povezavami, ki jih premoščajo, v središču našega preučevanja mnogovrstnih in raznolikih preteklosti, sedanjosti in prihodnosti v (novo)goriškem somestju, kot tudi na širšem goriškem stičišču Vzhoda in Zahoda, Sredozemlja in Alp, Srednje Evrope in Balkana, romanskega, slovanskega in nekoč tudi germanškega sveta. V projektu bomo: 1) z vidika različnih disciplinarnih izhodišč naslovili pretekle, dandanašnje in prihodnje meje in mejnosti v Novi Gorici, Gorici ter širšem goriškem območju; 2) preizprašali dejanske in poiskali alternativne možnosti »brezmejnosti«, ki jih naslavlja program EPK; in 3) pripravili Episkop, celoletni spremljevalni program Evropske prestolnice kulture GO! 2025. V letu 2024 smo začeli oblikovati tematska mesečna poglavja Episkopa in besedila začeli prevajati v tri jezike (poleg slovenščine, italijanščina, furlanščina in angleščina). P. Kolenc je pripravila program za mesec marec 2025 *S(O)-pomin človeštva*.

Zahodna slovenska narodnostna meja v luči sprememb časa (tržni projekt MONG)

Delo na projektu *Zahodna slovenska narodnostna meja v luči sprememb časa* se osredotoča na arhivsko in terensko delo, zgodovinske, jezikoslovne, etnološke ter antropološke raziskave v zahodnem slovenskem prostoru. V sklopu projekta se pozornost namenja vodenju in urejanju specializirane domoznanske knjižnice Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici (RP NG) ter digitalizaciji in metapodatkovnemu popisu Tumove pisemske zapuščine, tudi za publicistične, strokovne in znanstvene namene. Tumova korespondenca je posebej pomembna za raziskovalno in širšo javnost, saj predstavlja pomemben vir za preučevanje zgodovinskih tokov, ki so se na Goriškem in Tržaškem odvijali na prelomu 19. in 20. stoletja. Metapodatkovno opremljenih je 2.200 pisem iz Arhiva Henrika Tume, knjižnica Raziskovalne postaje je med svoj fond sprejela podarjene knjige zgodovinarja Borisa Mlakarja (66 knjižničnih enot), v letu 2024 pa je bilo na novo katalogiziranih 207 knjižnih enot.

GLASSROUTES - Po poteh glažutarjev na Goriškem (Čezmejni Interreg projekt, vodja: dr. Petra Kolenc, obdobje trajanja: 1. maj 2024–30. april 2026)

Projekt Glass Routes preizprašuje vlogo goriškega obrobja in njegove dejanske vpetosti v evropske kulturne in miselne tokove v preteklih časih preko naselitve glažutarjev iz Hamburga na rob Trnovskega gozda. Prav sredi Trnovskega gozda so se v bližino naselji Lokve, Lazna in Trebuša med letoma 1722 in 1830 naselili češki pihalci stekla, ki so v skoraj stotih letih napihali na tisoče steklenic in drugih steklenih izdelkov, tako okrasne kot uporabne vrednosti. Te so po kvantiteti, nekatere tudi po umetnosti, konkurirale nekdanjim beneškim pihalcem stekla, saj so steklenice lokvarsko-laznarsko-trebuških glažut napolnjenih z rožnim likerjem (Rozolio), mimo Gorice iz Trsta preko tržaškega pristanišča, namenili v Španijo, od tam pa v Indijo. Ni naključje, da so se glažutarji naselili ravno v prostor nekdanje goriške grofije sredi tedaj še neizkoriščenega Trnovskega gozda, saj so se tam nahajale vse potrebne surovine, ki so jih potrebovali za pihanje stekla: bukov les za kurjavo peči in za pepeliko ter kremenov pesek iz bližnje reke Trebuše. Povezava vasi Lokve, kjer so imeli skladišča steklenic, je namreč po kolo-zozih do mesta Gorice nudila tudi bližnji dostop do Trsta in tržaškega pristanišča. V letu 2024 poteka raziskovalno delo o zgodovini glažutarstva ter zbiranje glažutarskih predmetov, ki se nahajajo v različnih institucijah v Sloveniji in Italiji pripravljen je bil logotip s katerim bomo v jesensko-zimskem času označili tematske poti po gozdu v sodelovanju z Gozdarskim društvom Posočja.

CAFE- Redefining Cafe Houses as unique European Cultural Heritage (projekt Creative Europe, vodja: dr. Petra Kolenc, obdobje trajanja: 1. november 2024–1. november 2026,)

Projekt je osredotočen na oživitev evropske kavarniške kulture, ki je skozi zgodovino igrala pomembno vlogo pri oblikovanju intelektualnega in družbenega okolja. Kavarne so bile središča za zbiranje umetnikov, filozofov in intelektualcev, kjer so razpravljali o umetniških, političnih in družbenih vprašanjih. V tem kontekstu projekt skuša ponovno vzpostaviti vlogo kavarn kot prostorov za dialog, umetniško ustvarjalnost in socialno kohezijo, kar je ključnega pomena za spodbujanje enakosti, vključenosti in svobodnega izražanja. Kavarniška kultura, ki je v Evropi cvetela predvsem med razsvetljenstvom in zgodnjim 20. stoletjem, je prispevala k razvoju številnih družbenih vrednot. S projektom se želi revitalizirati kulturno dediščino kavarn in jo prilagoditi sodobnim potrebam s ciljem da kavarne postanejo vozlišča kulturnega in ustvarjalnega sektorja, kjer se lahko umetniki in kulturni delavci povezujejo z občinstvom in prispevajo k družbenim spremembam. V projekt so vključene dobre prakse Knjižarne kavarne

PRIPRAVA SIMPOZIJEV, IZOBRAŽEVALNIH DELAVNIC, OKROGLIH MIZ, PREDSTAVITVE JAVNOSTI

Temnica, Stara šola, 8. 2. 2024: Ob kulturnem prazniku: pogovor z zgodovinarjem doc. dr. Miho Kosijem ob predstavitvi knjige *Spopad za prehode proti Jadranu in nastanek dežele Kras. Vojaška in politična zgodovina Krasa od 12. do 16. stoletja*.

Nova Gorica, Knjižarna kavarna Maks, 4. 9. 2024: Mesto knjige, v sklopu Kafe matineja predstavitev knjige Poskus rekonstrukcije neuresničenega Narodnega muzeja v Gorici in pogovor z avtorico dr. Lidijo Tavčar.

Nova Gorica, Knjižarna kavarna Maks, 24. 9. 2024: Med starimi in novimi knjigami, obiskovalce in učence novogoriških osnovnih šol smo seznanili z eno največjih ohranjenih meščanskih knjižnic na Goriškem, knjižnico alpinista, pravnika, politika dr. Henrika Tume (1858-1935), ki je svojo zbirko knjig skrbno in smiselno gradil celo svoje življenje. Izvedeli smo tudi, od kod so knjige prihajale na Goriško. Obisk smo zaključili v knjižarni Maks, kjer smo razložili tudi razliko med knjižnico in knjižarno.

Nova Gorica, Knjižarna kavarna Maks, v sodelovanju z Renato Lapanja produkcija knjižnih dogodkov »Mesec ... v Maksu«: od marca do decembra 2024 se je v novo oprti Knjižarni kavarni Maks v Novi Gorici v sodelovanju z različnimi domačimi in tujimi institucijami odvijalo več kot 60 dogodkov, tiskovnih konferenc, promocij znanosti, predstavitev knjig domačih in tujih založb s poudarkom na goriških avtorjih oz. vsebinah goriškega ter širše zahodnega slovenskega narodnostnega prostora.

Nova Gorica, Knjižarna kavarna Maks, v sodelovanju z Moniko Marušič, produkcija cikla jazz glasbe Mini v Maksu: od julija do septembra 2024 se je zvrstilo 11 glasbenih večerov.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI

Od 21. februarja 2024, ko je bila v Novi Gorici pod okriljem ZRC SAZU vzpostavljena in odprta Knjižarna kavarna Maks, Petra Kolenc (skupaj z Renato Lapanja) koordinira mesečne dogodke v Maksu in (skupaj z Moniko Marušič) cikel jazz koncertov Mini v Maksu. Knjižni dogodki so podprti s strani Javne agencije za knjigo Republike Slovenije. Petra Kolenc je urednica *Izvestja Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici* in članica uredniškega odbora *Goriškega letnika: zbornika Goriškega muzeja*. V okviru Turističnega kulturnega in športnega društva LO-KO (Lokve) ureja domoznansko knjižno zbirko *Besede s Planote*. V letu 2024 s TKŠ društvom LO-KO in KS Lokve na Lokvah gostila 2. mednarodno poletno šolo Odrasti /Degrowth (30.8.–1.9.), izvedla 3. mednarodno umetniško rezidenco Wood & Stone (Les & Ka-men) Lokve, ki je med 9. in 18. 9. potekala na Lokvah in v sklopu društva Lo-Ko soorganizirala 4. glasbeni festival Beer & Blues Lokve 2024. Je soavtorica in urednica spremljevalnega kataloga umetniških del Wood & Stone Lokve 2024. V vasi nastaja Forma viva, ki jo spremlja voden pohod *Od kipa do kipa*. Izdaja krajše zgibanke o dediščini vasi Lokve in bližnji okolici Trnovskega gozda.

BIBLIOGRAFIJA (izbor)

KOLENC, Petra (avtor). Silk. V: Šrimpf Vendramin, Katarina (urednik), *Alpine textile heritage. An Overview. Resources turned into waste? From the past to the future of wool, flax, and silk in the Alp*. Ljubljana: ZRC SAZU, 2024, str. 106–129.

KOLENC, Petra (avtor). Spremembe v kmečki ekonomiji Trnovskega gozda po izgradnji cest sredi 18. stoletja in nastanek zaselka Nemci. V: *Izvestje Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici*, št. 21, 2024, str. 21–29.

KOLENC, Petra (intervjuvanec). Petra Kolenc: V: *Quaderno 23: Andrea Bellavite: Senzaconfini Gorzia e Nova Gorica dalla A alla Ž. Cormons: Università della Terza Età*, 2024/2025, str. 83–86.

LUTHAR, Oto (intervjuvanec), KOLENC, Petra (intervjuvanec). Knjigo postavljajo v središče, odpirajo klavzuro raziskovalnih celic in kabinetov : odprtje nove knjigarne in kavarne Maks : ZRC SAZU / [pogovarjala se je] Katja Ferletič. V: *Novi glas*, leto 29, št. 8, 29. feb. 2024, str. 6.

KOLENC, Petra (avtor). Župnijska cerkev sv. Antona Padovanskega na Lokvah [zgibanka]. Lokve: KS Lokve-Lazna, 2024, 4 str.

KOLENC, Petra (avtor). Pot za zidom = Path Behind the Wall = Percorso del muro. [zgibanka] Lokve: TKŠ društvo Lo-Ko, 2024, 4 str.

Radijske in TV oddaje, spletni viri:

Valentin Stanič [Elektronski vir] : duhovnik, alpinist, humanist : 1774-1847 / scenaristka Tatjana Plahuta ; direktor fotografije in snemalec Primož Novak ; režiser Dušan Moravec; Kolenc, Petra (soavtor) ... et al. Dostopno na: <https://365.rtvsl.si/arhiv/dokumentarci-kulturno-umetniški/175015808>

FIGELJ, Klavdija: Petra Kolenc: med knjižnimi in drevesnimi listi. Portret. Dostopno na: <https://www.go-2025.eu/sl/whats-up/novice/petra-kolenc-med-knjižnimi-in-drevesnimi-listi>

KATARINA KOGOJ, magistra dediščinske vzgoje in interpretacije

PROJEKTI

GOV4PeaCE: Večdimenzionalni in večteritorialni model upravljanja za aktivacijo dediščine prve svetovne vojne in spodbujanje trajnostnega socialno-ekonomskega razvoja obrobni območij Srednje Evrope

(Interreg Srednja Evropa za obdobje 2021–2027, vodilni partner: Posoški razvojni center, vodja na ZRC SAZU: dr. Petra Svoljšak, trajanje: 1. 5. 2024–31. 10. 2026)

Cilj projekta GOV4PeaCE je premostiti zapletene ozemeljske in sektorske ovire pri upravljanju dediščine prve svetovne vojne. Izboljšan model upravljanja bo olajšal uporabo dediščine za celosten razvoj obrobni srednjeevropskih območij, kjer so se odvijale glavne frontne črte vojne. GOV4PeaCE si prizadeva vzpostaviti trajnostne strukture in orodja za spodbujanje valorizacije dediščine prve svetovne vojne na obrobni in obmejni območjih in med njimi. Katarina Kogoj je skupaj z dr. Petro Svoljšak v letu 2024 sodelovala pri izboljšanju metodologije in digitalnega orodja za kartiranje potenciala dediščine prve svetovne vojne ter modela upravljanja. Sodelovala je tudi pri projektne vodenju in organizaciji projektne aktivnosti pri ZRC SAZU.

BeWoP - Beyond Walk of Peace: from Crossborder Historical Research and Cultural Heritage to European Trail and Stories (Program INTERREG VI-A Italija – Slovenija 2021-2027, vodja na ZRC SAZU: dr. Petra Svoljšak, obdobje trajanja: 22. april 2024–21. oktober 2026)

Interreg VI-A Italija – Slovenija 2021-2027, vodilni partner: Ustanova "Fundacija Poti miru v Posočju", vodja na ZRC SAZU: dr. Petra Svoljšak, trajanje: 22. 4. 2024–21. 10. 2026)

Projekt BeWoP obravnava skupni izziv razvoja celostne trajnostne kulturno-turistične ponudbe na programskem območju na podeželju in primestnih območjih. Splošni cilj projekta je povečati turistične tokove, zahvaljujoč oblikovanju integrirane turistične destinacije na čezmejnih območjih prve svetovne vojne, s poudarkom na trajnostnem in ozaveščenem kulturnem turizmu, katerega rezultat je boljša dostopnost in urejenost treh pilotnih čezmejnih območjih in širjenje znanja o zgodovini in okolju ob hkratnem spodbujanju homogenega in skladnega čezmejnega gospodarskega razvoja. Katarina Kogoj je sodelovala pri projektnem vodenju in organizaciji projektnih aktivnosti pri ZRC SAZU kot je bila npr. prilagoditev obrazca in priprava gradiv za spletni arhiv.

PRIPRAVA SIMPOZIJEV, IZOBRAŽEVALNIH DELAVNIC, OKROGLIH MIZ, PREDSTAVITVE JAVNOSTI

Sabotin, 11. 10. 2024: Delavnica za deležnike evropskega projekta GOV4PeaCE. Organizacija delavnice in predstavitev izbranih enot nepremične dediščine prve svetovne vojne v Sloveniji ter prvih izvečkov iz vprašalnika o upravljanju s to dediščino.

Nova Gorica, Knjigarna Kavarna Maks, 28. 9. 2024: Predstavitev dogodkov èSTORIABUS-a, ki ga organizira projekt BeWoP. Pomoč pri izpeljavi tiskovne konference.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI

Katarina Kogoj je v letu 2024 sodelovala pri Festivalu poznoantične kulture Ad Fluvium Frigidum. Opravila je usposabljanje za regionalnega turističnega vodnika severnoprimorske regije.

ZRC SAZU, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša (ISJ FR)

DANILO ZULJAN KUMAR, dr. jezikoslovnih znanosti, izr. prof.

RAZISKOVALNI PROGRAM

Slovenski jezik v sinhronem in diahronem razvoju (vodja: dr. Kozma Ahačič, obdobje trajanja: 1. januar 2022–31. december 2027)

Sodelavka je v okviru projekta zapisala vprašalnico za Slovenski lingvistični atlas 5 v krajih Lepena in Bela na Avstrijskem Koroškem ter vprašalnico za Slovenski lingvistični atlas 4 in 5 v krajih Gornja Črnejca in Breg v zahodni Benečiji. V nov program Diatlas je vnesla lekseme za V091 klobuk, V100 suknja, V101A plašč in V102 pas.

PROJEKTI

Tržni projekt Občine Brda

Nadaljevalo se je zbiranje narečnega besedja v vasi Višnjevik in priprava slovarja vinogradniško-vinarske terminologije Brd.

PRIPRAVA SIMPOZIJEV, IZOBRAŽEVALNIH DELAVNIC, OKROGLIH MIZ, PREDSTAVITVE JAVNOSTI

ZULJAN KUMAR, Danila. *Slovenska narečja : predavanje v okviru dneva slovenske kulture na Osnovni šoli Alojza Gradnika Dobrovo, 9. feb. 2024.*]

ZULJAN KUMAR, Danila. *Spoznajmo svoje narečje : delavnica v okviru dneva slovenske kulture na Osnovni šoli Alojza Gradnika Dobrovo, 9. feb. 2024.*

ZULJAN KUMAR, Danila. *Besedje za kmečka opravila in orodja na Goriškem : javno predavanje, "Muzejski torkov večer", Grad Kromberk, Nova Gorica, 5. mar. 2024.*

ZULJAN KUMAR, Danila. *Kvalitativno raziskovanje identitetnih in jezikovnih vprašanj : predavanje na Poletnem mladinskem raziskovalnem taboru, Nova Gorica, 8. jul. 2024.*

DOBNIK, Simon, SAMARDŽIČ, Tanja, LJUBEŠIČ, Nikola, ŽGANK, Andrej, ZULJAN KUMAR, Danila, DOBROVOLJC, Kaja, TIVADAR, Hotimir. *Napredki in perspektive v raziskavah govorne komunikacije : panel v okviru konference Jezikovne tehnologije in digitalna humanistika 2024 - JTDH 2024, Ljubljana, 19. sep. 2024.*

ZULJAN KUMAR, Danila, KLEMŠE, Vlado. *Krajevna in ledinska imena v Občini Sovodnje in soseščini : predstavitev publikacije v okviru projekta "Ovrednotenje jezikovne dediščine goriškega Krasa", spodnja dvorana banke ZKB Trst - Gorica v Sovodnjah, 21. okt. 2024.*

PEDAGOŠKO DELO

Nosilstvo pri predmetih Sociolingvistika in večkulturnost ter Izzivi skupnosti v čezmejnih pokrajinah in skupaj z dr. Ano Toroš pri predmetu Večjezičnost, literatura in ustvarjalnost v medkulturni perspektivi na magistrskem študijskem programu Humanistični študiji na Fakulteti za humanistiko Univerzi v Novi Gorici.

Nosilstvo pri predmetu Identiteta in jezik na Podiplomskem doktorskem študijskem programu Humanistika.

MENTORSTVO

Danila Zuljan Kumar je somentorica doktorandkama Renati More in Poloni Oblak na Fakulteti za humanistične študije Univerze na Primorskem.

BIBLIOGRAFIJA (izbor)

ZULJAN KUMAR, Danila. *Pomenska motivacija ter jezikovni ustroj ledinskih imen Sovodenj z okolico = Motivazioni e struttura linguistica dei microtoponimi di Savogna e delle realtà vicine. V: ZULJAN KUMAR, Danila (ur.), KLEMŠE, Vlado. *Krajevna in ledinska imena v občini Sovodnje in soseščini = Atlante toponomastico del Comune di Savogna d'Isonzo e zone adiacenti. Sovodnje ob Soči: Občina; = Savogna d'Isonzo: Comune, 2024. Str. 15–21, 23–28.**

ZULJAN KUMAR, Danila. *Vinograd in trta v briškem narečju: besede naše briške. Briški časnik. pomlad 2024, letn. 28, št. 114, str. 38–39.*

ZULJAN KUMAR, To nuojc na božic: besede naše briške. V: *Izvestje Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici, št. 21, 2024, str. 81–86.*

Uredniško delo

KLEMŠE, Vlado (avtor, urednik), ZULJAN KUMAR, Danila (urednik). *Krajevna in ledinska imena v občini Sovodnje in soseščini = Atlante toponomastico del Comune di Savogna d'Isonzo e zone adiacenti. Sovodnje ob Soči: Občina; = Savogna d'Isonzo: Comune, 2024. 143 str.*

📻 Radijska oddaja

BARANJA, Smilja (avtor, oseba, ki intervjuva), ZULJAN KUMAR, Danila (intervjuvanec). *Naša gostja je prof. dr. Danila Zuljan Kumar iz Medane v Brdih*. Ljubljana: Radiotelevizija Slovenija javni zavod, 2024. 1 spletni vir (1 zvočna datoteka (44 min, 35 sek)). Gremo plesat. <https://www.rtv slo.si/rtv365/arhiv/175035282?s=mmc>.

ZULJAN KUMAR, Danila (intervjuvanec). *Pogovor o besedju za kmečka opravila in orodje na Goriškem : Torkova oddaja, Radio Robin, Nova Gorica, 27. feb. 2024.*

ZRC SAZU, Inštitut za kulturno zgodovino (IKZ)

PETRA TESTEN KOREN, dr. zgodovine, znanstvena sodelavka

📻 RAZISKOVALNI PROGRAM

(Nova) Kulturna zgodovina intelektualne dediščine: slovenski historični prostor v evropskem kontekstu (vodja:izr. prof. dr. Gregor Pobežin, obdobje trajanja: 1. januar 2023–31. december 2028)

Raziskovalno delo programske skupine se usmerja k intelektualni dediščini slovenskega zgodovinskega prostora v evropskem kontekstu od zgodnjega novega veka do 20. stoletja. Temelji na ideji/raziskovalni hipotezi, da je bil ta prostor stičišče kroženja idej med različnimi kulturnimi področji in kot tak vključen v evropsko kulturno matrico kot njen tvorni element. Z interdisciplinarnim in transnacionalnim pristopom k raziskavam »kulturnih fenomenov« sega onkraj nacionalne identitete, v evropski kontekst in celo onkraj njega. Raziskovalne probleme nagovarja v okviru štirih delovnih sklopov: 1) Intelektualna dediščina: mreže znanja, t. i. intelektualne in kulturne izmenjave; kultura zgodovine in rabe zgodovine; konceptualni in teoretični pretres/vpogled v osrednje koncepte kulturne zgodovine. 2) Biografika, biografski viri; *Novi Slovenski biografski leksikon*. 3) Stvarni in digitalni viri (kompilacije in zbirke). 4) Komunikacija, diseminacija.

📻 PROJEKTI

Materinstvo in reproduktivna politika v 19. in 20. stoletju (Raziskovalni projekt ARRS, evidenčna št. J6-4602, vodja: dr. Ana Cergol Paradiž/dr. Kornelija Ajlec, obdobje trajanja: 1. 10. 2022–30. 9. 2025)

Projekt bo v zgodovinski perspektivi naslovil tematiko materinstva in analiziral razvoj različnih, med seboj tesno prepletenih in prekrivajočih se vsebin, ki jih je mogoče umestiti v polje koncepta »reproduktivne politike«. S pogledom na obdobje od začetka 19. stoletja do konca 20. stoletja, ki na tem področju beleži revolucionarne spremembe, bo celostno naslovil predvsem tematike materinstva (a), abortusa (b), kontracepcije (c) in evgenike (d) ter tudi tematiko neplodnosti (e). Geografsko se bo osredotočal na ozemlje današnje Slovenije, vendar bo obravnavane fenomene poskušal razumeti tudi v transnacionalni perspektivi. Osvetlil bo javne in zasebne vidike reproduktivnih problematik, tako da bo analiziral institucionalni razvoj, diskurz, spreminjajočo se zakonodajo ter družbene norme in kulturne reprezentacije v povezavi reproduktivnimi vprašanji in materinstvom na eni strani ter zasebne strategije posameznikov in posameznic, ki so bili vpeti v reproduktivne prakse, na drugi.

Književna republika Borisa Pahorja (Raziskovalni projekt ARRS, evidenčna št. J6-4619, vodja: dr. Urška Perenič/dr. Neža Zajc, obdobje trajanja: 1. 10. 2022–30. 9. 2025)

Projekt bo kot prvi na Slovenskem in širše preučil vprašanje tekstne konstrukcije avtobiografskega ja za ob upoštevanju celotnega opusa slovenskega tržaškega pisatelja. Opus enakovredno vključuje tudi celotno predpuščino/zapuščino, ki jo je v zadnjem desetletju pridobivala Narodna in univerzitetna

knjižnica v Ljubljani. Med pomembnimi vzporednimi cilji projekta gre izpostaviti uporabo novih informacijskih tehnologij digitalnega kartiranja, s katero se bo analizirala in predstavila pisemska republika pisatelja s poudarkom na njegovi odprtosti v večkulturne personalne in institucionalne mreže ter v časovno-prostorskih razsežnostih. Gre za panoramo 20. stoletja v miniaturo s poudarkom na drugi polovici stoletja, ki povezuje zamejstvo z matico ter avdienco po vsej Evropi, v obeh Amerikah, Kanadi in Avstraliji.

Novi slovenski biografski leksikon (vodja: dr. Oto Luthar, obdobje trajanja: 1. 1. 2010–)

Novi Slovenski biografski leksikon je slovenski nacionalni biografski leksikon in eden osrednjih projektov ZRC SAZU ter Inštituta za kulturno zgodovino ZRC SAZU. Nadaljuje in nadgrajuje delo Slovenskega biografskega leksikona, ki je izhajal 1925–1991. V razširjenih opisih predstavlja najvidnejše slovenske in s slovenskim prostorom povezane osebnosti iz vseh zgodovinskih obdobjev vse do danes. Od 2009 je Novi Slovenski biografski leksikon dostopen tudi na spletnem portalu *Slovenska biografija*. Ustvarjalci Novega Slovenskega biografskega leksikona sledijo uveljavljenemu raziskovalnemu pristopu na področju biografskih študij, katerega rezultat so geselski članki, ki temeljijo na preverjenih dejstvih in strukturi, primerljivi s srednjeevropsko tradicijo biografskega leksikona. Ob podrobnih stvarnih podatkih o rojstvu, šolanju in zaposlitvah vsebujejo geselski članki kulturnozgodovinsko umestitev osebnosti v prostor in čas. Avtorji geselskih člankov so strokovnjaki s področij delovanja osebnosti, uvrščenih v Novi Slovenski biografski leksikon, kar omogoča verodostojno ovrednotenje njihovega dela.

Doslej so v tiskani obliki izšli: Prvi zvezek: A (2013), Drugi zvezek: B–Bla (2017), Tretji zvezek: Ble–By (2018), Četrti zvezek: C (2022) in Peti zvezek: Č (2022).

Pripravlja se Šesti zvezek: D.

PRIPRAVA SIMPOZIJEV, IZOBRAŽEVALNIH DELAVNIC, OKROGLIH MIZ, PREDSTAVITVE JAVNOSTI

Ljubljana, Atrij ZRC SAZU, 4. december 2024, organizacija simpozija »Mojo srčno kri škropite!« Simpozij ob 180. obletnici rojstva Simona Gregorčiča (1844–1906) (skupaj z Nežo Zajc in Tadejem Korenom, simpozij organizirata ZRC SAZU, Inštitut za kulturno zgodovino in Tolminski muzej).

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI

Petra Testen Koren je glavna urednica in članica ožjega uredniškega odbora Novega Slovenskega biografskega leksikona ter članica uredniškega odbora znanstvene revije *Retrospektive*. Je sourednica zbirke *Življenja in dela* na Inštitutu za kulturno zgodovino.

PREDAVANJA IN REFERATI

TESTEN KOREN, Petra. »Bog Te živi! Iz srca Tvoj – S. Gregorčič« *Biografija v pismih* : prispevek na simpoziju »Mojo srčno kri škropite!« Simpozij ob 180. obletnici rojstva Simona Gregorčiča (1844–1906), Ljubljana, Atrij ZRC SAZU, 4. dec. 2024.

BIBLIOGRAFIJA

Samostojni znanstveni sestavek ali poglavje v monografski publikaciji

TESTEN KOREN, Petra, CERGOL PARADIŽ, Ana. *Slovene servants/domestic workers in Italian towns in the second half of the 19th and in the 20th century*. V: Zucca Micheletto, Beatrice (ur.), Roman, Nicoleta (ur.). *West meets East: mobility of people, exchange of knowledge: female migration in Europe from the sixteenth to the twenty-first century*, Palgrave, 2023 (v tisku).

TESTEN KOREN, Petra. *The Slovene Female Textile Workers and Their Alternative Employment: Case Study in Komen*. V: VERGINELLA, Marta (ur.). *Women and Work in Postwar Transitions*, CEU Press, 2023.

TESTEN KOREN, Petra. Ob 180. obletnici rojstva Simona Gregorčiča (1844–1906). V: *Izvestje Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici*, št. 21, 2024, str. 36–43.

TESTEN KOREN, Petra, KOREN, Tadej. *Pri Koptanhu v Drežnici*. V: KOFOL, Karla (ur.). *Želite, prosim? : trgovina, gostinstvo in turizem Zgornjega Posočja*. Tolmin: Tolminski muzej, 2024, str. 183–198.

🌀 Uredniško delo

Živa Borak (urednik), TESTEN KOREN, Petra (urednik), ZAJC, Neža (urednik). *Simpozij ob 120. obletnici rojstva Srečka Kosovela (1904-1926) in Edvarda Kocbeka (1904-1981) : program simpozija in povzetki referatov : 15. oktober 2024, Atrij ZRC SAZU, Novi trg 2, Ljubljana*. Ljubljana: Založba ZRC, 2024.

🌀 RAZSTAVE

TESTEN KOREN, Petra (avtor razstave), KOREN, Tadej (avtor razstave), *Simon Gregorčič (1844–1906)*, Atrij ZRC, ZRC SAZU, 2. dec. – 13. dec. 2024.

ZRC SAZU, Inštitut za slovensko narodopisje (ISN)

ŠPELA LEDINEK LOZEJ, dr. etnologije, znanstvena sodelavka, docentka

🌀 RAZISKOVALNI PROGRAM

Dediščina na obrobjih. Novi pogledi na dediščino in identiteto znotraj in onkraj nacionalnega (vodja: doc. dr. Špela Ledinek Lozej, obdobje trajanja: 1. januar 2019–31. december 2024)

Sodelavci interdisciplinarne programske skupine se posvečamo premisleku o razmerjih moči v dediščinskih procesih ter razpiranju in preseganju nacionalnega pri ustvarjanju dediščine, predvsem pa vrednotenju in analizi manjšinskih dediščin. Raziskovalno problematiko nagovarjamo v petih tematskih sklopih: 1) dediščina na spremenljivih mejnih območjih, 2) dediščina v mobilnem svetu, 3) jezik v rabi – raba jezika, 4) živeti z dediščino in 5) dediščinjenje prostora. Špela Ledinek Lozej je v letu 2024 skupaj s sodelavkami in sodelavci analizirala manjšinske ter čezmejne dediščinske pobude na Goriškem, v Posočju, Videmski pokrajini, Istri, Kvarnerju. Izsledke dela smo objavili na spletišču Heriskop.

🌀 PROJEKTI

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025 (aplikativni raziskovalni projekt, vodja: doc. dr. Špela Ledinek Lozej, obdobje trajanja 1. oktober 2022–30. september 2025)

Leta 2025 bo Nova Gorica z Gorico (it. Gorizia) evropska prestolnica kulture (EPK) z geslom Gremo brezmejno! oziroma Brezmejna Goriška!. Kljub sloganu, zagledanem v brezmejno prihodnost, so dogodki zadnjih dveh let utrdili izhodišče, da meja (fizičnih in administrativnih ločnic) in mejnosti (družbenega razmejevanja) ne gre odmisлити iz našega vsakdana. Prav zato bodo meje in mejnosti skupaj s povezavami, ki jih premoščajo, v središču našega preučevanja mnogovrstnih in raznolikih preteklosti, sedanjosti in prihodnosti v (novo)goriškem somestju, kot tudi na širšem goriškem stičišču Vzhoda in Zahoda, Sredozemlja in Alp, Srednje Evrope in Balkana, romanskega, slovanskega in nekoč tudi germanškega sveta. V projektu bomo: 1) z vidika različnih disciplinarnih izhodišč naslovili pretekle, dandanašnje in prihodnje meje in mejnosti v Novi Gorici, Gorici ter širšem goriškem območju; 2) preizprašali dejanske in poiskali alternativne možnosti »brezmejnosti«, ki jih naslavlja program EPK; in 3) pripravili Episkop, celoletni spremljevalni program Evropske prestolnice kulture GO! 2025. V letu 2024 smo poleg intenzivnega terenskega raziskovalnega dela dokončali celoletni program, ki se bo izvajala v Kavarni knjigarni Maks, ter pripravili prve številke štirijezične publikacije

Biografije istrskih poti: Hoja in pisanje kot metodi raziskovanja obmejnih prostorov (temeljni raziskovalni projekt, vodja: Nataša Rogelja Caf, obdobje trajanja 1. oktober 2022–30. september 2025)

Poti in meje, kot tudi hoja in pisanje, so v središču predlaganega projekta. Je svet lahko prepleten in ločen obenem? Oddaljen in bližnji? Univerzalen in partikularen? Fluiden in strjen? Predlagana vprašanja naslavljam skozi manjkajoči dialog med potmi in mejami z uporabo hoje ter pisanja kot dveh vzajemno dopolnjujočih se, eksperimentalnih metod raziskovanja obmejnih prostorov. V primerjavi s hojo je pisanje manj osvetljeno, saj večkrat obvelja prepričanje, da je pisanje zadnji del sosledja korakov branje–raziskovanje–pisanje, a vendar prav slednje pogosto šele omogoča razmišljanje. Čeprav v antropologiji obstaja tradicija pisanja terenskih zapisov in dnevnikov, želimo v predlaganem projektu stopiti še korak dlje in uporabiti pisanje kot polnokrvno metodo, kot umetnost vedenja, ključno za premislek širših metodoloških in epistemoloških vprašanj, ki pripeljejo hojo in pisanje v tesno razmerje. Biografski pristop k potem nam pri tem omogoča vpogled v kompleksno prostorsko-časovno povezanost fizično-materialnih, ekonomskih, političnih, kulturnih in vsakodnevnih vidikov poti. V letu 2024 je Špela Ledinek Lozej sodelovala na hodinarju po istrskih infrastrukturnih poteh (Kozina, Trst, Koper, 7.-9. 5. 2024), pri etnografiji performativne intervencije *Na poteh Evrope* (26. 6. – 5. 9. 2024) ter pri pripravi vsebin za spletno platformo FootNotes.

Izolirani ljudje in skupnosti v Sloveniji in na Hrvaškem (temeljni raziskovalni projekt, vodja: izr. prof. Dan Podjed, obdobje trajanja 1. oktober 2022–30. september 2025)

V času pandemije covida-19 in drugih vzrokov fizične ali socialne izolacije v projektu razvijamo nov antropološki pristop, s katerim se sprašujemo, kaj pomeni biti izoliran. S pomočjo etnografskih raziskav v izoliranih družbenih prostorih in na zapuščenih območjih skušamo ugotoviti, kako izolacija oblikuje izkušnje izoliranosti in praznine v urbanih in podeželskih območjih med posamezniki ter skupnostmi v Sloveniji in na Hrvaškem. Poleg tega raziskujemo, kako različni načini izolacije oblikujejo izkušnje, vrednote in odnos do okolja ter prihodnosti. Glavni cilji projekta so: 1) poiskati in primerjati primere izolacije v Sloveniji in na Hrvaškem; 2) določiti vrednote in stališča v izoliranih skupnostih ter med njimi v različnih kulturnih, zgodovinskih in družbenopolitičnih kontekstih; 3) prepoznati vrste izolacije, ki obstajajo v izoliranih prostorih in zapuščenih krajinah. Špela Ledinek Lozej je nadaljevala s terenskim delom v Julijskih Alpah ter pripravila dva izvorna članka.

AlpTextyles (aplikativni projekt, vodja na ZRC SAZU: dr. Katarina Šrimpf Vendramin, obdobje trajanja: 1. november 2022–31. oktober 2025)

Tekstilne vrednostne verige potrebujejo nujno spremembo, saj so eden najbolj onesnažujočih sektorjev z ogromnim potencialom za zmanjšanje CO₂. Alpe imajo bogato tekstilno dediščino s posebno estetikom in znanjem, ki temelji na vrednotah krožnosti in občutljivosti na lokalne vire (npr. volna, lan, rastline za barvanje). Projekt AlpTextyles je inovativen, saj na mizo alpskega sodelovanja prinaša relevantno, doslej zapostavljeno razpravo; ustvarja vpogled v željo potrošnikov, da se oblečejo bolj CO₂ nevtralnno in zaznajo podobo/pripravljenost plačati za izdelke iz Alp; gradi argumente za čezmejno sodelovanje, ki ga običajno ovirajo politike, ki spodbujajo stoodstotne lokalne/nacionalne vrednostne verige; združuje kulturno in poslovno strokovno znanje ter ustvarja kontraintuitivna medsektorska priporočila za kmetijsko, industrijsko in kulturno politiko. Partnerji v projektu AlpTextyles bodo razvili skupne rešitve, ki bodo pospešile premestitev trajnostnih, krožnih verig vrednosti alpskega tekstila, ki so občutljive na naravne in kulturne vire, in bodo zajele željo potrošnikov po postogljičnem življenjskem slogu ter tako izboljšale čezmejno sodelovanje. Špela Ledinek Lozej sodeluje pri superreviziji finančno-administrativnega upravljanja projekta.

PoPMed-SuSDev (MSCA projekt raziskovalne izmenjave, vodja na ZRC SAZU: doc. dr. Martina Bofulin, obdobje trajanja: 1. januar 2023–31. december 2026)

V projektu raziskovalne izmenjave bo zgrajena mednarodna mreža raziskovalcev iz Španije, Nemčije, Slovenije in Kitajske iz polja medicine, ekonomije in antropologije. Špela Ledinek Lozej je pripravila in objavila izsledke raziskovalnega usposabljanja na univerzi Raul Llull v Barceloni (Španija) na spletišču projekta in v spletni reviji Heriskop.

🌀 PRIPRAVA SIMPOZIJEV, IZOBRAŽEVALNIH DELAVNIC, OKROGLIH MIZ, PREDSTAVITEV PUBLIKACIJ

Bela Peč, Pr Jalnu, 7. 7. 2024 sodelovanje na srečanju *Telo, ki hodi* v okviru Projekta »E« (skupaj z Angelom Floranom in Emilom Krištofom).

Nova Gorica, Knjigarna kavarna Maks, 8. 8. 2024, predstavitev zbirke esejev *Hodopisi* (skupaj z Natašo Rogelja Caf).

Tolmin, Tolminski muzej, 11. 10. 2024, sodelovanje ob obeleževanju 150. obletnice Mlekarskega društva Poljubinj s predstavitvijo prežitkov skupnega sirarstva ter filma *Mleko, kafe in sir*.

Nova Gorica, Knjigarna kavarna Maks, 17. 10. 2024, pogovor z Giustino Selvelli o knjigi *Capire il confine*.

Gorica in Nova Gorica, Knjigarna kavarna Maks, 18. 10. 2023, sodelovanje pri konceptualizaciji in uvodu v 3. čezmejni festivala *transformativnih ekonomij in območnih skupnosti ReThinkable*.

Nova Gorica, Knjigarna kavarna Maks, 13. 11. 2024, pogovor z avtoricami knjige *Planšarstvo v Bohinju*.

🌀 DELO IN DEJAVNOSTI

Špela Ledinek Lozej je članica znanstvenega sveta Narodne in študijske knjižnice v Trstu, akcijske skupine 6 EUSALP, Delovne skupine Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine, komisije za podeljevanje Murkove nagrade, Murkovega priznanja in Murkove listine, komisije Ministrstva za kulturo RS za pripravo nominacije alpske prehranske dediščine za vpis v Register dobrih praks za varovanje nesnovne kulturne dediščine Unesco, sokoordinatorja srednjeevropskega oddelka Združenje za kritično preučevanje dediščine ter članica znanstvenega sveta ISN. Je članica uredniškega odbora *Goriškega letnika*, *Heriskopa*, *Izvestja* in zbirke *EFKA* ter recenzentka za številne prispevke in monografije. Vodi pripravo Episkopa, vsebin ZRC SAZU za Evropsko prestolnico kulture 2025.

🌀 PREDAVANJA IN REFERATI (izbor)

LEDINEK LOZEJ, Špela. *La produzione casearia collettiva delle Alpi Giulie Orientali*. Predavanje v Furlanškem etnografskem muzeju, Videm, 11. 5. 2024.

LEDINEK LOZEJ, Špela. *Dragonja FootNotes*. Predavanje na spletnem simpoziju *Around the fire 2024*. Belfast, 31. 5. 2024. https://www.qub.ac.uk/schools/happ/filestore/Around%20the%20Fire%20Programme_FINAL_20.05.2024.pdf.

LEDINEK LOZEJ, Špela. *Cross-border custodianship on the Slovenian-Italian border: Between dissonant and borderless heritage*. Predavanje na 7. bienalni konferenci Association of Critical Heritage Studies, Galway, 4. 6. 2024.

LEDINEK LOZEJ, Špela, ROGELJA CAF, Nataša. *FootNotes: Reflections on Heritage on the Margins' walking-writing experiments*. Prispevek na delavnici *Mobile heritage: walking and the environment through future and historical perspectives*, Hanaholmen, 17. 9. 2024.

LEDINEK LOZEJ, Špela. *Čezmejne dediščinske pobude na severnem slovensko-italijanskem območju*. Predavanje na 17. vzporednicah med slovensko in hrvaško etnologijo *Sledi čezmejne mobilnosti*. Posavski muzej Brežice, 3. 10. 2024. <https://cdn.domdesign.com/users/SEDDrustvo/Site/sites/sed-drustvo.si/modules/Domino/Files/etno-brosura-celota-spread-mini.pdf>.

🌀 PEDAGOŠKO DELO

Špela Ledinek Lozej je na Podiplomski šoli ZRC SAZU, na študijskem programu 3. stopnje *Primerjalni študij idej in kultur* (modul *Slovenske študije – tradicija in sodobnost*), nosilka predmeta *Dediščine, dediščinski procesi in prakse*.

Na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani je bila so-nosilka predmeta *Dediščinske prakse, procesi in skupnosti: Uvod v kritično preučevanje dediščine* (skupaj z Matejo Habinc). Tu je bila tudi članica komisije zagovora magistrske naloge *Prepleteni načini vedenja: Prenos znanj in učenje transhumance na planini Grohot, Solčava* Elizabete Vršnik.

MENTORSTVO

Špela Ledinek Lozej je somentorica Mancil Filak na doktorskem študiju na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

BIBLIOGRAFIJA (izbor)

LEDINEK LOZEJ, Špela. Mediteranska dieta: Med zdravjem, dediščino in trajnostjo. *Heriskop* 5. <https://dediscina.zrc-sazu.si/sl/2024/03/mediteranska-dieta-med-zdravjem-dediscino-in-trajnostjo/#page-content>.

LEDINEK LOZEJ, Špela. Isolation and connectivity of the Bohinj alps: Experiences of *majerca*. *Traditiones* 53 (3) [v tisku].

LEDINEK LOZEJ, Špela. Episkop mejnosti. V: *Izvestje Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici*, št. 21, 2024, str. 87–90.

UREDNIŠKO DELO

LEDINEK LOZEJ, Špela. *Heriskop: razprave o dediščinjenju na obrobju*. Ljubljana: ZRC SAZU, Založba ZRC, 2020-. <https://dediscina.zrc-sazu.si/sl/home/>.

RECENZIJE

LEDINEK LOZEJ, Špela. Anka, Novak: Planšarstvo v Bohinju: "Vse svoje življenje sem pustil v siru". : Gorenjski muzej, Kranj 2024, 340 str. *Glasnik Slovenskega etnološkega društva*. [Tiskana izd.]. 2024, 64, št. 1, str. 87-89.

TELEVIZIJSKE IN RADIJSKE ODDAJE

CASON, Mattia (intervjuvanec), LEDINEK LOZEJ, Špela (intervjuvanec). *E for Europe*, pogovor o inovativnem raziskovalnem projektu v oddaji *Kulturni dogodki*, Rai PlaySound, 31. 5. 2024.

RAZSTAVE

TONDOLO, Maurizio (avtor razstave), LEDINEK LOZEJ, Špela (avtor razstave). *Latte = mleko = milk: razstava o sirarstvu v alpskem svetu Italije in Slovenije s fotografijami Graziana Soravita*. Palazzo Giacomelli, Videm, 15. 3. – 2. 6. 2024.

**KATARINA ŠRIMPF VENDRAMIN, dr. etnologije,
znanstvena sodelavka**

RAZISKOVALNI PROGRAM

Etnološke, antropološke in folkloristične raziskave vsakdanjika (vodja: izr. prof. dr. Dan Podjed, obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 12. 2027)

Osrednji cilj raziskovalnega programa je preučiti in predstaviti vsakdanje življenje v preteklosti in sedanjosti, hkrati pa kritično ovrednotiti osrednje etnološke, antropološke in folkloristične koncepte, da bi z njimi bolje uporabili dozdajšnja in premislili nova spoznanja ter zmogli predvideti scenarije za vsakdanje življenje in sobivanje v prihodnosti. Pri raziskovanju se sodelavci, kot že v preteklosti, osredinjajo

na območje današnje Slovenije, hkrati pa prečkajo meje in primerjajo izsledke iz lastnega okolja z analizami vsakdanjika v zamejstvu ter tujini. Pri tem ohranjajo utrjene in vzpostavljajo nove povezave s tujimi institucijami ter poudarjajo primerjalno ter inter- in transdisciplinarno sodelovanje v programu in izven njega. Katarina Šrimpf Vendramin se v okviru programa ukvarja raziskavami oblačilne kulture in praks, ter analizami folklornih žanrov.

PROJEKTI

Alptextyle – Skupne rešitve za relokalizacijo trajnostnih, krožnih vrednostnih verig alpskega tekstila, dovzetne za dediščino in potrošnike (raziskovalni projekt, vodja na ZRC: dr. Katarina Šrimpf Vendramin, obdobje trajanja: 1. 1. 2022 – 31. 10. 2025)

Tekstilne vrednostne verige potrebujejo nujno spremembo, saj so eden najbolj onesnažujočih sektorjev z ogromnim potencialom za zmanjšanje CO₂. Alpe imajo bogato tekstilno dediščino s posebno estetikom in znanjem, ki temelji na vrednotah krožnosti in občutljivosti na lokalne vire (npr. volna, lan, rastline za barvanje). AlpTextyles na inovativen način odpira relevantno, doslej zapostavljeno razpravo; ustvarja vpogled v željo potrošnikov po bolj ozaveščenem oblačenju; gradi argumente za čezmejno sodelovanje, ki ga običajno ovirajo politike, ki spodbujajo stoddostne lokalne/nacionalne vrednostne verige; združuje kulturno in poslovno strokovno znanje ter ustvarja kontraintuitivna medsektorska priporočila za kmetijsko, industrijsko in kulturno politiko. Partnerji v projektu AlpTextyles razvijajo skupne rešitve, ki bodo pospešile premestitev trajnostnih, krožnih verig vrednosti alpskega tekstila, ki so občutljive na naravne in kulturne vire, in bodo zajele željo potrošnikov po postogljičnem življenjskem slogu ter tako izboljšale čezmejno sodelovanje. Katarina Šrimpf Vendramin se v sklopu projekta med drugim ukvarja z raziskavo preteklih tekstilnih obrti in praks ter oblačilne kulture na celotnem alpskem prostoru.

Jezik, kultura in vrednote: gospodarska podoba vsakdanjika v folklornih obrazcih (raziskovalni projekt, vodja: dr. Saša Babič, obdobje trajanja: 1. 10. 2023–30. 9. 2026)

Projekt se osredinja na folklorne obrazce kot metaforične in stereotipne odtise gospodarske podobe. V slovstveni folklori pregovori govorijo o izkušnjah, uganke o opažanjih, pozdravi o željah, zgodbe o dogodkih, pravljice o širših predstavah, iz vseh zvrsti pa lahko izluščimo vrednote. Folklor nam lahko pripoveduje o artefaktih in entitetah, ki so vezane na vsakdanje življenje in podrobnosti, ki so konfigurirane v generične tipske sklope in se prenašajo skozi prostor. Folklorne obrazce bomo obravnavali kot diahroni odsev družbenih konceptov v vsakdanjem govoru in sinhrono rabljene enote; osredinili se bomo na vsakdanje gospodarjenje kot prevladujoč del vsakdanjega življenja. Katarina Šrimpf Vendramin se v sklopu projekta raziskuje odseve preteklih tekstilnih obrti in oblačilne kulture v slovstveni folklori.

Episkop mejnosti: Premislek o goriških preteklostih in prihodnostih ob Evropski prestolnici kulture, Nova Gorica 2025 (aplikativni raziskovalni projekt, vodja: doc. dr. Špela Ledinek Lozej, obdobje trajanja: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025)

Leta 2025 bo Nova Gorica z Gorico (it. Gorizia) evropska prestolnica kulture (EPK) z geslom Gremo brezmejno! oziroma Brezmejna Goriška!. Kljub sloganu, zagledanem v brezmejno prihodnost, so dogodki zadnjih dveh let utrdili izhodišče, da meja (fizičnih in administrativnih ločnic) in mejnosti (družbenega razmejevanja) ne gre odmisлити iz našega vsakdana. Prav zato bodo meje in mejnosti skupaj s povezavami, ki jih premoščajo, v središču našega preučevanja mnogovrstnih in raznolikih preteklosti, sedanjosti in prihodnosti v (novo)goriškem somestju, kot tudi na širšem goriškem stičišču Vzhoda in Zahoda, Sredozemlja in Alp, Srednje Evrope in Balkana, romanskega, slovanskega in nekoč tudi germanškega sveta. V projektu bomo: 1) z vidika različnih disciplinarnih izhodišč naslovili pretekle, dandanašnje in prihodnje meje in mejnosti v Novi Gorici, Gorici ter širšem goriškem območju; 2) preizprašali dejanske in poiskali alternativne možnosti »brezmejnosti«, ki jih naslavlja program EPK; in 3) pripravili

Episkop, celoletni spremljevalni program Evropske prestolnice kulture GO! 2025. Katarina Šrampf Vendramin v sklopu projekta soustvarja prvi tematski sklop Jeziki – Glasovi – Skupno(sti).

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI

Katarina Šrampf Vendramin je strokovna svetovalka in spremljevalka srečanj odraslih folklornih skupin na srečanjih v organizaciji Javnega sklada za kulturne dejavnosti Republike Slovenije.

Strokovno sodeluje s folklornimi skupinami po Sloveniji, v zadnjih letih še posebej intenzivno s skupinami na Goriškem, ter drugimi akterji s področja interpretacije kulturne dediščine. Je članica večih strokovnih združenj ter recenzentka za številne prispevke in monografije

PREDAVANJA IN REFERATI (izbor)

ŠRIMPF VENDRAMIN, Katarina. Slovenska (alpska) oblačilna dediščina. 2. oktober 2024, Fakulteta za oblikovanje, Ljubljana.

ŠRIMPF VENDRAMIN, Katarina. Tekstilna dediščina alpskega prostora: etnološko–zgodovinski pogled. Predavanje na mednarodni konferenci New European Bauhaus Days, 24. oktober 2024, Fakulteta za oblikovanje, Center Rog, Ljubljana.

ŠRIMPF VENDRAMIN, Katarina. Mapping the living heritage of the alps: wool, linen, silk & other fibers. Predavanje na mednarodni konferenci AlpTextyles Research Day, 12. marec 2024, Auvergne-Rhône-Alpes Region, Hôtel de région; Lyon.

UREDNIŠTVO

KURET, Niko, ŠRIMPF VENDRAMIN, Katarina. Šaljive zgodbe o Lemberžanih. 2. izd. Lemberg pri Šmarju: Turistično-kulturno društvo Lemberg, 2024.

ŠRIMPF VENDRAMIN, Katarina. Alpine Textile Heritage: An Overview. Ljubljana: ZRC SAZU, 2024

BIBLIOGRAFIJA (izbor)

ŠRIMPF VENDRAMIN, Katarina. Clothing in proverbs : between symbol and meaning = Oblačila v pregovorih : med simbolom in pomenom. V: BABIČ, Saša (ur.), JAKOP, Nataša (ur.), MRVIČ, Rok (ur.). Paremiologija med tradicijo in sodobnostjo = Paremiology between tradition and innovation. 1. izd. Ljubljana: Založba ZRC, ZRC SAZU, 2024. Str. 137-150. ISBN 978-961-05-0885-4. <https://omp.zrc-sazu.si/zalozba/catalog/view/2148/8771/2724>, DOI: 10.3986/9789610508861_09. [COBISS.SI-ID 204671747]

ŠRIMPF VENDRAMIN, Katarina. Lemberg - vir šaljivih zgodb. V: ŠRIMPF VENDRAMIN, Katarina (ur.), KURET, Niko. Šaljive zgodbe o Lemberžanih. 2. izd. Lemberg pri Šmarju: Turistično-kulturno društvo Lemberg, 2024.

ŠRIMPF VENDRAMIN, Katarina. Bogate niti tekstilne proizvodnje na Goriškem. V: *Izvestje Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici*, št. 21, 2024, str. 61–68.

ZRC SAZU, Inštitut za kulturne in spominske študije (IKSŠ)

JASNA FAKIN BAJEC, dr. etnologije, prof. zgodovine, znanstvena sodelavka, docentka s področja kulturne zgodovine
(polovično zaposlena na Univerzi v Novi Gorici, Fakulteti za humanistiko)

RAZISKOVALNI PROGRAM

Historične interpretacije 20. stoletja (vodja: prof. dr. Oto Luthar, obdobje trajanja: 1. januar 2017–31. december 2027)

Programska skupina se pri svojem delu osredotoča na odnos med zgodovinpisjem in drugimi diskurzi o preteklosti. Ob tem nas zanimajo naslednji vidiki: 1) zgodovinpisje in »afektivni obrat«; 2) politike spomina; 3) prostorske kontekstualizacije in materializacije preteklosti; 4) spomin, zgodovina in digitalni mediji. Raziskovalka Jasna Fakin Bajec je v letu 2024 pripravila članek o odnosu prebivalcev vasi Branik do grajske dediščine in raziskovala diskurz o nastajanju in interpretaciji urbane dediščine v Novi Gorici. Zbrano etnografsko gradivo o dediščini Nove Gorice je bilo predstavljeno na na dveh javnih dogodkih v Novi Gorici, mednarodnih konferencah in mednarodni poletni šoli društva Kulturhaus Görz v Gorici.

PROJEKTI

Dediščina za vključujočo trajnostno preobrazbo – HEI-TRANSFORM (raziskovalni projekt ARRS, vodilni partner: UL, Fakulteta za arhitekturo, izr. prof. dr. Sonja Ifko, vodja na ZRC SAZU: dr. Barbara Vodopivec, sodelavka: Jasna Fakin Bajec, trajanje: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2025)

Transdisciplinarni raziskovalni projekt HEI-TRANSFORM je usmerjen v prepoznavanje socialnih, okoljevarstvenih, gospodarskih in razvojnih potencialov nepremične kulturne dediščine (NKD) Slovenije ter v razvoj pristopov za njihovo vključevanje v proces zelene preobrazbe. Ključni rezultat projekta je razviti in testirati model Kulturna dediščina 4.0 (KD 4.0), ki bo nastal na primeru revitalizacije opuščene NKD s prilagojeno ponovno rabo. Jasna Fakin Bajec je v sodelovanju s sodelavci v letu 2024 pripravila študijo o odnosu do kulturne dediščine v kraju Hrastnik, raziskavo o interdisciplinarnem sodelovanju pri prenovi nepremične kulturne dediščine, študijo pristopov in metod za usklajevanje različnih razvojnih interesov znotraj lokalnih skupnosti in študijo vključujočih pristopov in metod upravljanja ter inovativnega umeščanja nove rabe v opuščeno nepremično kulturno dediščino.

AB INITIO – Urbana utopija (tržni projekt, v okviru Evropske prestolnice kulture Nova Gorica-Gorizia, vodja: dr. Blaž Kosovel, vodja na ZRC SAZU: Jasna Fakin Bajec, trajanje 2022–2025)

Cilj projekta je znova odkriti modernistično dediščino mesta z analizo literature in poglobljenimi intervjuji z domačini, ki so mesto zgradili in oblikovali. Aktivnosti tudi vključujejo preučevanje najboljših praks pri predstavitvi modernistične dediščine v drugih novih mestih po Evropi in ustvarjanje kulturne poti skozi nova mesta. Prvotni načrt mesta bo predstavljen z uporabo virtualne resničnosti (VR), hkrati pa bodo v virtualnem arhivu Nove Gorice predstavljene zgodbe lokalnega prebivalstva o načinu življenja v mestu. V letu 2024 je raziskovalka Jasna Fakin Bajec izvedla več intervjujev z lokalnimi prebivalci iz različnih starostnih skupin o dediščini mesta ter skupaj s sodelavci iz Zavoda za varstvo kulturne dediščine (Območna enota Nova Gorica), Univerze na Primorskem (Fakulteta za humanistične študije) in Centra za arhitekturo Slovenije so-organizirala delavnice za osnovnošolce iz Nove Gorice in okolice. Pripravila je 70 gesel in zgodb za virtualni arhiv ter izvedla dva javna dogodka, ki sta reflektirala načine nastajanja dediščine v novem mestu. Rezultate raziskav je predstavila tudi na mednarodnih

znanstvenih konferencah, mednarodni poletni šoli v Gorici in vabljenih predavanjih na Univerzi v Trstu in Univerzi v Pragi.

INSPIRE – Center odličnosti za vključujočo enakost spolov v raziskovanju in inovacijah: ustvarjanje znanja in spodbujanje sodelovanja (mednarodni raziskovalni projekt Obzorje Evrope, vodja projekta: Rachel Palmén, FUOC, vodja na ZRC SAZU: dr. Jovana Mihajlović Trbovc, trajanje: 1. 10. 2022 – 30. 9. 2026)

Projekt iNSPIRE bo razvil trajnostni evropski center odličnosti, namenjen svetovnim raziskavam in analizam o vključujoči enakosti spolov v raziskovalnih centrih in univerzah. Zato projektno partnerstvo sestavljajo raziskovalci z vrhunskim znanjem in pristopi k politikam enakosti spolov. V okviru projekta se tudi razvija nove kazalnike za vključujoč razvoj načrtov za enakost spolov (NES), izvaja raziskavo o spremljanju NES po vsej Evropi in ugotavlja ključne pogoje (ne)uspešnih načrtov. Hkrati se izvaja študije primerov o interseksionalnih politikah, ki bodo prinesle inovativne pristope in prakse na področju enakosti. Raziskovalka Jasna Fakin Bajec je vključena v delovni sklop, ki je namenjen raziskavam politik, ki se osredotočajo na interseksionalne enakosti in vključevanja raznolikosti. V okviru projekta je v letu 2024 izvedla 15 intervjujev na Inštitutu Jožef Štefan ter pripravila študijo o večkratnih diskriminacijah, ki se zgodijo zaradi spola, starosti, narodne ali rasne pripadnosti, družbeno/razrednega ozadja, invalidnosti, jezika, spolne usmerjenosti ipd.

PRIPRAVA SIMPOZIJEV, IZOBRAŽEVALNIH DELAVNIC, OKROGLIH MIZ (izbor)

Nova Gorica, Knjigarna kavarna Maks, 11. april 2024: so-organizacija pogovornega večera DIALOGI_ČEZ z naslovom Preteklost na trgu: Kulturna dediščina kot vez s tradicijo in tržni produktov.

Nova Gorica, 25. 9. in 4. 10.: so-organizacija delavnic o dediščini Nove Gorice za učence OŠ Milojka Štrukelj Nova Gorica – Ledine, OŠ Frana Erjavca Nova Gorica, OŠ Šempas v okviru dogodkov Dnevi evropske kulturne dediščine in tedna kulturne dediščine. Delavnice so bile organizirane v stavbi Mestne občine Nova Gorica in prostorih OŠ Frana Erjavca Nova Gorica.

Ajdovščina, 20. 11. 2024: soorganizacija pogovornega večera s peki nekdanje Parne pekarnice Ajdovščina v Rustjevi hiši kruha Ajdovščina.

Nova Gorica, Knjigarna kavarna Maks, 21. 11. 2024: organizacija pogovornega večera »Gradimo dediščino Nove Gorice«: Pogovorni večer o raziskovanju zgodovine mesta in soustvarjanju skupne urbane dediščine.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI

Jasna Fakin Bajec aktivno sodeluje z osnovnimi šolami iz Goriške pri izvedbi izobraževalnih delavnic o ohranjanju in razvoju kulturne dediščine – novi pogledi, pristopi in razumevanja. V sodelovanju z Društvom ljubiteljev pašte (Mlinotest, d. o. o.) pomaga pri oblikovanju izobraževalnega programa za Rustjevo hišo kruha – doživljajski center pekarstva in mlinarstva. Z izobraževalnim centrom Garaža iz Ajdovščine, Občino Ajdovščina in Občino Komen sodeluje pri snovanju novih projektov na temo dediščine, turizem in izobraževanja.

IZOBRAŽEVANJA V TUJINI

Od 25. – 29. marec 2024 je Jasna Fakin Bajec delovala kot gostujoča predavateljica na Krakovski univerzi v Pragi, Filozofski fakulteti, Oddelku za južne slovanske in balkanske študije. V okviru CEEPUS programa – Women writers in history, v katerega je vključena Univerza v Novo Gorici, je izvedla dve izobraževanju in delavnici na temo participativnega raziskovanja v humanistiki in o spomladanskih šegah in navadah na Slovenskem.

PEDAGOŠKO DELO

Jasna Fakin Bajec je polovično zaposlena na UNG, Fakulteti za humanistiko, kjer je programska direktorica študijskega programa Kulturna zgodovina (dodiplomski program) ter Zgodovine in kulture čezmejnih prostorov (podiplomski program). Je predsednica komisije za zagovor diplomskih nalog na programu Kulturna zgodovina, predsednica Komisije za študentke zadeve na podiplomskem študiju Zgodovine in kulture čezmejnih prostorov ter članica znanstvenega sveta na Fakulteti za podiplomski študij, na podiplomskem študijskem programu Študijev kulturne dediščine.

Na Fakulteti za humanistiko predava naslednje predmete: Kulturna dediščina v historični perspektivi (1. stopnja), Kulturni turizem (1. stopnja) in Ustvarjalnost v medkulturni perspektivi (2. stopnja) in Dediščina med medkulturnostjo, enakostjo in trajnostjo (2. stopnja).

MENTORSTVO

Jasna Fakin Bajec je mentorica doktorski študentki mag. Nikiti Peresin Meden in diplomskemu študentu Stojanu Gjorgievu.

PREDAVANJA IN REFERATI

FAKIN BAJEC, Jasna. What is the heritage of the "new" town of Nova Gorica (Slovenia), which is only 75 years old? / Kaj je dediščina „novega“ mesta Nova Gorica (Slovenija), ki je staro šele 75 let? Prispevek na mednarodni konferenci FCIC'24 - Faro convention international conference, FAUP, University of Porto, Portugalska, 1. februar 2024.

FAKIN BAJEC, Jasna. Kulturna pot sv. Martina in načini vključevanja mladih v procese vrednotenja nepremične kulturne dediščine : prispevek na konferenci "Kulturne in tematske poti: priložnosti in pasti pri ohranjanju nepremične kulturne dediščine", Slovenski etnografski muzej, Ljubljana, 13. februar 2024.

FAKIN BAJEC, Jasna. Ethnographic methods, participatory valuation and management of cultural heritage. / Etnografske metode, participativno vrednotenje in upravljanje kulturne dediščine. Predavanje na Inštitutu za etnologijo ter srednjeevropske in balkanske študije in Karlovi univerzi, Filozofska fakulteta v Pragi (Češka), 26. marec 2024.

FAKIN BAJEC, Jasna. Pomeni in vloge praznovanj pomladnih praznikov na Slovenskem : predavanje pri predmetu Lektorat Slovenskega jezika na Inštitutu za etnologijo ter srednjeevropske in balkanske študije, Karlova univerza, Filozofska fakulteta, Praga, 26. marec 2024.

FAKIN BAJEC, Jasna. Approcci, metodi e tecniche partecipative nella ricerca storica, nella costruzione del patrimonio culturale e nella realizzazione di una vita sostenibile e inclusiva / Participativni pristopi, metode in tehnike pri zgodovinskih raziskavah, ustvarjanju dediščine ter trajnostnem in vključujočem življenju. Vabljen predavanje na Univerzi v Trstu, oddelku za Politične in družbene študije, Trst (Italija), 20. maj 2024.

FAKIN BAJEC, Jasna. Understanding the cultural history of Gorizia/Nova Gorica for a sustainable cross-border community / Razumevanje kulturne zgodovine Gorice/Nove Gorice za trajnostno čezmejno skupnost. Vabljen predavanje in delavnica na mednarodni poletni šoli v Gorici, društvu Kulturhaus Görz, 10. september 2024.

FAKIN BAJEC, Jasna. Priložnosti in ovire za vključevanje dediščinskih skupnosti v proizvode kulturnega turizma. Predavanje na 5. mednarodnem simpoziju ICOMOS Slovenija in Fakultete za arhitekturo UL, Dediščina in skupnost: priložnosti in izzivi kulturnega turizma, 20. september 2024.

FAKIN BAJEC Jasna. Priložnosti in ovire za razvoj dediščinskega turizma v Vipavski dolini. Predavanje na strokovnem srečanju o potencialu dediščinskega turizma pri razvoju destinacije Vipavska dolina v organizaciji Občine Ajdovščina, 18. oktober 2024.

BIBLIOGRAFIJA

FAKIN BAJEC, Jasna. Izzivi uporabe dediščine za reševanje okoljskih izzivov na primeru ustvarjanja vodne dediščine na Krasu. *Etnolog*, št. 34, 2024, (v tisku).

LEMUT BAJEC Melita; FAKIN BAJEC, Jasna. »Kdo bo pisal o nas, če ne mi sami?« Vpliv družbenopolitičnih razmer in mentorja na mladostniško ustvarjanje v šolskem glasilu Izvir srednje šole iz Ajdovščine v obdobju med 1967 in 2009. *Goriški letnik*, št. 48, 2024, str. 85–106.

FAKIN BAJEC, Jasna. Delo mladinskih delovnih brigad kot kulturna dediščina Nove Gorice: Premislek o procesih nastajanja urbane dediščine v »novem« mestu. V: *Izvestje Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici*, št. 21, 2024, str. 69–80.

ZRC SAZU, Muzikološki inštitut (MI)

MONIKA MARUŠIČ, magistra muzikologije, asistentka, mlada raziskovalka

Usposabljanje mladih raziskovalcev

Mentor: Marko Motnik

Drugi mentorji: Aleš Nagode

Izobraževalna ustanova: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta

V okviru usposabljanja mladih raziskovalcev opravlja doktorsko raziskavo na temo *Glasbeno gledališče v Gorici v prvi polovici 19. stoletja*. Njen namen je podrobneje raziskati in preučiti kulturni in družbeni pomen gledališča za mesto ter ga umestiti v širši evropski prostor.

DRUGO DELO IN DEJAVNOSTI

Monika Marušič se ukvarja s publicistično dejavnostjo, predvsem pisanjem koncertnih listov, člankov in intervjujev, pri čemer sodeluje s SNG Opera in balet Ljubljana, Slovensko filharmonijo in Festivalom Ljubljana. Skupaj s Petro Kolenc organizira in kurira cikel jazz glasbe Mini v Maksu v Knjigarni kavarni Maks.

BIBLIOGRAFIJA (izbor)

MARUŠIČ, Monika. Jules Massenet kot operni skladatelj. *Gledališki list SNG. Opera in balet*. jan. 2024, sezona 2023/24, št. 3, str. 15–19, fotogr.

MARUŠIČ, Monika. Ástor Piazzolla in tango v novi podobi. *Gledališki list SNG. Opera in balet*. feb. 2024, sezona 2023/24, št. 4, str. 25–29, fotogr.

MARUŠIČ, Monika. Puccinijeva La Bohème : med boemsko preprostim in tragično lepim. *Gledališki list SNG. Opera in balet*. apr. 2024, sezona 2023/24, št. 5, str. 15–19, fotogr.

MARUŠIČ, Monika. Così fan tutte: resno v komični preobleki. *Gledališki list SNG. Opera in balet*. maj 2024, sezona 2023/24, št. 6, str. 15–20, fotogr.

MARUŠIČ, Monika. Vzhajajoča operna zvezda Giuseppina Strepponi (1815–1897) v Gorici. V: *Izvestje Raziskovalne postaje ZRC SAZU v Novi Gorici*, št. 21, 2024, str. 30–35.

Poročilo sestavila Petra Kolenc.